

- збирання, опрацювання й аналіз медичної статистичної інформації;
- нагляд і контроль у сфері охорони здоров'я;
- здійснення міжнародного співробітництва у сфері охорони здоров'я;
- охорона навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки;
- розвиток фізичної культури».

Таким чином, визнаючи за кожною людиною певні правові обов'язки, охороняючи їх, законодавство водночас здійснює захист. Захист прав є об'єктивною необхідністю, тому що всі права надані особистості і не забезпечені необхідними засобами захисту. У випадку їх порушення, є лише декларативними правами. Охорона прав і свобод людини здійснюється з метою запобігання можливості їх порушення, то захист від скоєного правопорушення є гарантією їх відновлення і притягненню винної особи до відповідальності. Відтак право не тільки охороняє фундаментальні суспільні відносини, а й спрямоване на ліквідацію негативних явищ суспільстві. Тому вжиття заходів, які забезпечують збереження життя і здоров'я, особисту і майнову недоторканність кожного, є одним з головних обов'язків держави.

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СЛУЖБОВЦІВ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ

УДК 342.98

ОКРЕМІ ПИТАННЯ НАБУТТЯ СТАТУСУ УЧАСНИКА
БОЙОВИХ ДІЙ ПРАЦІВНИКАМИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ,
ЯКІ БУЛИ ЗАЛУЧЕНІ ДО ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Лукаш С. С.,
д-р юрид. наук, доцент,
начальник Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ

Органи внутрішніх справ України – це правозахисні органи виконавчої влади, діяльність яких покликана забезпечити законність та правопорядок на території нашої держави, захист прав, свобод та законних інтересів громадян, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань. Сьогодні значення даних державних інституцій набуває особливого значення, що пов'язано з необхідністю забезпечення національної безпеки у східних регіонах нашої держави. Працівники органів внутрішніх справ несуть сумлінну службу, забезпечуючи правопорядок та безпеку громадян на території проведення антитерористичної операції. Це досить складне та небезпечне завдання. В умовах проведення бойових дій щодня гинуть та зазнають поранень сотні правоохоронців. У зв'язку з цим особливого значення набуває вирішення питання щодо надання працівникам органів внутрішніх справ, які проходили службу в зоні проведення антитерористичної операції, статусу учасника бойових дій.

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» серед інших осіб визначає учасниками бойових дій військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців, працівників Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових

вих формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції, а також працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь в антитерористичній операції в районах її проведення у порядку, встановленому законодавством [1].

Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413, визначає, що підставою для надання працівникам органів внутрішніх справ статусу учасника бойових дій є документи про безпосереднє залучення до виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення, направлення (прибуття) у відрядження до районів проведення антитерористичної операції, їх перебування в таких районах з метою виконання завдань із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України шляхом безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення (витяги з наказів, директив, розпоряджень, посвідчень про відрядження, журналів бойових дій, бойових донесень, дислокацій, книг нарядів, графіків несення служби, звітів, зведень, донесень, матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень) [2]. Тобто відповідно до вказаного Порядку для надання особі статусу учасника бойових дій достатньо подати наказ про її відрядження до районів проведення антитерористичної операції. Однак на практиці склалася зовсім інша ситуація.

Сьогодні судами України розглядається досить велика кількість позовів до Міністерства внутрішніх справ про визнання дійсним рішення міжвідомчої комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій та надання статусу учасника бойових дій. Така ситуація склалася через те, що комісії, розглядаючи справи, не визнавали того факту, що працівники органів внутрішніх справ брали безпосередню участь в проведенні антитерористичної операції. Своє рішення вони мотивували тим, що дані працівники направлялися до Донецької та Луганської областей для охорони громадського порядку на їх територіях та боротьби зі злочинністю. У наказах про їх відрядження не йшлося про

те, що вони відряджаються як учасники антитерористичної операції. Ситуація ускладнюється ще й тим, що працівники органів внутрішніх справ не можуть надати інших доказів на підтвердження того, що вони дійсно брали участь у проведенні антитерористичної операції, окрім свідчень осіб, які перебували там разом із ними. Це пояснюється тим, що райони проведення антитерористичної операції та терміни її проведення визначаються Антитерористичним центром Служби безпеки України. У разі виникнення спорів щодо статусу учасника антитерористичної операції, пов'язаних з місцем її проведення, необхідно направити запит до Служби безпеки України самостійно або через суд, якщо такий спір розглядається в суді.

У той же час необхідно зазначити, що для надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абз. 3 п. 2 Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, керівники підприємств, установ, організацій в місячний строк після завершення особами виконання зобов'язані подати на розгляд міжвідомчої комісії довідки за формою, встановленою Порядком, та документи, які є підставою для надання особам статусу учасника бойових дій [2]. Досить часто особи не встигають у встановлений термін отримати довідки про те, що на території, де вони перебували у відрядженні, проводилася антитерористична операція. Це тягне за собою прийняття рішення про відмову в наданні статусу учасника бойових дій.

На сьогодні у Міністерстві внутрішніх справ України не прийнято жодного нормативно-правового акта, який би чітко регламентував порядок отримання статусу учасника бойових дій особами, які проходили службу в зоні проведення антитерористичної операції та були задіяні в її реалізації. Саме це має наслідком виникнення такої кількості скарг на рішення міжвідомчої комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій. У зв'язку з цим вважаємо доцільним розроблення Порядку надання статусу учасника бойових дій працівникам органів внутрішніх справ, які брали участь в антитерористичній операції, в якому закріпити чіткий порядок розгляду таких справ, визначення приналежності території, де працівники органів внутрішніх справ проходили службу, до зони проведення антитерористичної операції.

ції, повноваження суб'єктів, які приймають рішення про надання такого статусу, документів, що подаються, та порядку оскарження прийнятого рішення. Крім того, необхідно зобов'язати керівників структурних підрозділів органів внутрішніх справ у наказах про відраджень працівників чітко вказувати мету їх відраджень.

Список літератури:

1. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : закон України від 22 жовт. 1993 р. № 3551-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 45. – Ст. 425.
2. Про затвердження Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серп. 2014 р. № 413. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/413-2014-%D0%BF>.

УДК 349.2: 351.74

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ФАКУЛЬТЕТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ СЛІДСТВА ХНУВС

Музичук О. М.,

*д-р юрид. наук, професор,
начальник факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства
Харківського національного університету внутрішніх справ*

З огляду на важливість здійснення статутних завдань ХНУВС щодо формування якісного резерву на навчання у ВНЗ МВС України, підвищення рівня довіри населення до ОВС України, роботи з учнями загальноосвітніх шкіл з виховання правової культури і поваги до співробітника міліції, проведення правоосвітньої роботи серед населення факультетом підготовки фахівців для підрозділів слідства ХНУВС постійно вживаються заходи з планування, організації та безпосереднього здійснення профорієнтаційної роботи серед різних категорій громадян.

Здійснення профорієнтаційної роботи визнано одним зі статутних завдань факультету. Так, у Положенні про факультет підготовки фахівців для підрозділів слідства ХНУВС передбачено, що завданням факультету є: довузівська профорієнтаційна робота серед учнів шкіл, ліцеїв, гімназій та інших загальноосвітніх навчальних закладів; формування системи профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів за напрямками підготовки

фахівців в Університеті; вивчення мережі правових, математичних, економічних, психологічних та соціологічних профільних загальноосвітніх навчальних закладів у м. Харків та Харківській області, інших областях України з метою проведення цільової профорієнтаційної роботи.

Організація профорієнтаційної роботи на факультеті здійснюється за наступними напрямками:

- у формі виступів працівників факультету у загальноосвітніх навчальних закладах (зустрічі з учнями випускних класів, їх вчителями та батьками на батьківських зборах), під час яких доводиться інформація про: структуру університету (інститути та факультети); умови та порядок вступу; вимоги до оформлення документів; перелік предметів, з яких слід проходити ЗНО;
- інформування практичних працівників про ХНУВС, його навчальні підрозділи (навчально-наукові інститути та факультети) та умови вступу до них під час читання лекцій та проведення занять;
- участь у проведенні Днів відкритих дверей (згідно з графіком проведення) та проведення для абітурієнтів ознайомчої екскурсії з умовами підготовки фахівців для підрозділів слідства на факультеті (відвідування навчального корпусу, кафедр, гуртожитків для курсантів);
- участь представників факультету та надання стенду з агітаційною інформацією про факультет на «Ярмарках освіти», «Ярмарках професій», які проводяться у м. Харків та Харківській області;
- участь науково-педагогічного складу у підготовці учнів загальноосвітніх навчальних закладів до проведення на базі ХНУВС Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів з правознавства;
- проведення профорієнтаційної роботи курсантами та слухачами магістратури під час перебування у відпустці та проходження стажування (відвідування шкіл за місцем проживання) щодо інформування про ХНУВС та умови вступу та навчання;
- висвітлення в ЗМІ інформації про життя та навчання курсантів факультету;
- розповсюдження серед закладів освіти рекламних буклетів з інформацією про ХНУВС та газети «Служимо Закону»;
- розміщення інформаційних матеріалів про ХНУВС на дошках оголошень закладів освіти;
- участь представників факультету як уповноважених Центру незалежного оцінювання якості освіти;